

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput LXXI. Decima-octava ratio: quia doctrina illa pariter pariter exitiosa
est toti Ecclesiæ, Ecclesiasticisque, legibus, atque libertatibus, &
immunitatibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

rem, de qua sunt contraria opiniones probabiles, quod sit & non sit licita. Et secundum Caramuelem puniri non poterit.

822 Imò Lud. Scildere tr. 2. de princip. confc. c. 4. §. 1. n. 57. censet, subditum, probabiliter opinantem, actum imperatum esse peccaminosum, non posse obedire, licet Superior opinetur eum esse licitum. Sed ratio ipsius solum probat subditum obedire non posse in sensu composito propriae opinionis; secus in sensu diviso, deponendo scilicet propriam opinionem, iudiciumque suum ac voluntatem, iudicio ac voluntati Superioris, in re manifestè non mala, subjiciendo.

823 Subditum quippe teneri voluntatem suam submittere voluntati Superioris extra materiam juris naturalis, in omnibus manifestè non malis, pro certo tenendum est, quidquid dixerint Probabilistae n. 810. & 820. relati. Quia sanctorum Patrum regula certissima est, atque in sacris Litteris, Canonibus, & ratione fundatissima, Superiori, legitimam auctoritatem possidenti, subditum obedire debere, ubi ipsi manifestè non constat, malum esse quod praecipitur.

824 Si subditus obedire teneatur in dubio, licet utrumque probabili, an res praecipita sit licita; igitur & in dubio an res praecipita excedat limites potestatis ipsius. Quia Superior minorem potius auctoritatem habet ad praecipendum res, de quarum honestate dubitatur, quam ad praecipendum res certae honestatis, dum solum dubitatur de extensione suae in eas potestatis, ut rectè hac in parte Sanchez ubi supra c. 3. n. 4. Enimverò excessus potestatis in Superiore non praesumitur in dubio. Nam sicut tanta est iudicialis auctoritas, ut in dubio semper pro iudice praesumatur, prout dicitur in iure; sic tanta est Superioris auctoritas, ut semper pro Superiore praesumatur.

CAPUT LXXI.

Decima-octava ratio: quia doctrina illa pariter exitiosa est toti Ecclesiae, Ecclesiasticisque legibus, atque libertatibus, & immunitatibus.

825 **P**robatum 1°. quia viam etiam aperit ad enervandam vim Legum, Constitutionumque Ecclesiasticarum. Quia, ut sapienter observat Mercorus, in Praefatione libri sui, seu basis totius Theol. Mor. siquando pro morum reformatione prodire contingat novam Constitutionem Ecclesiae, statim Theologi, nimis benigni, cavillis, limitationibus, interpretationibus, distinctionibusque illam adorantur; cum quibus alii plurimi statim dilabuntur incauti, timentes deseri in suis consiliis, si strictè & in rigore eas interpretentur, subindeque post paucos menses, lex illa inermis, sauciaque relinquitur, &c. Legat, qui licentiam habet, Montalii Epistolam sextam ad Provinciale. Ibi varias inveniet probabilisticas artes & cavillationes, quibus Conciliorum & SS. Pontificum Constitutiones à Pro-
Tom. 1.

babilitatis eluduntur, & ad nihilum rediguntur. Et quid mirum, si sic humanae leges enerventur, cum ne divinae quidem & evangelicae ab istis artibus & cavillationibus liberae sint? Quod superest, date eleemosynam, dicit in Evangelio Salvator, de superfluis eleemosynam injungens. At circa vocem *superfluum* sic cavillatur Vasquez de eleemos. c. 4. n. 14. ut vix in saecularibus, etiam in Regibus invenitur. Quam licentiosè cavillati sint alii circa praecipita prohibentia homicidium, usuram, simoniam, calumniam, aliaque divina humanaeque praecipita, constat ex propositionibus Prolegom. 1. c. 1. relatis.

Denique adhuc post damnatas ab Innocentio XI. sexaginta quinque propositiones, non desunt circa eas cavillationes, v. g. circa 8. & 9. (quarum damnatione Ecclesia declarat comedentem, vel bibentem, vel opus conjugii exercentem, ob solam voluptatem, non carere culpâ) non desunt qui cavillantur id intelligendum de voluptate immoderata, sustinentque culpâ vacare, si id faciant ob solam voluptatem moderatam. Aded verum est quod ex Mercoro supra recitatum est, vix pro morum reformatione novam Ecclesiae Constitutionem prodire, quam Theologi, qui se benignos vocant, *cavillis, limitationibus, distinctionibusque illam adorantur*. Quodque Antonius Triestius, Gandavensium Episcopus, in Epistola Pastoralis ad Clerum suae Dioceseos conquestus est, *nullum esse praecipitum naturale, aut positivum, quod quaestiosis illorum probabilistis non eludatur*. Quod denique Cardinalis Bona in princip. vit. christ. p. 2. §. 46. ait: *benignos illos, seu potius Magistros prurientes auribus, ut noxia saveant libertati, mandata Dei & Ecclesiae tot limitationibus, & perniciosis interpretationibus convellere, ut vix remaneat praecipito locus*.

Probatum 2°. quia illa, ut Illustrissimus D. 826 Fagnanus ostendit n. 319. ecclesiasticam libertatem, immunitatemque, Dei ordinatione & canonicis sanctionibus constitutam, in dies enormiter laedit perturbatque. Quandoquidem subortâ aliquâ de his controversiâ, Principes saeculi nihil ex arbitrio suo faciunt; sed quid sibi liceat, percunctantur à Theologis, quos ad sua desideria coacervant sibi magistros. Hi vero, ut se praebeant zelatores laicalis jurisdictionis... quarentes qua sua sunt, non qua Jesu Christi... tantum laborant in perquirendo aliquem Doctorem, qui in eo articulo complectatur opinionem jurisdictioni saeculari faventem, aut saltem affirmet, illam esse probabilem, eoque modica cum difficultate reperio (in tanta enim Scriptorum hujus saeculi multitudine, nunquam desunt, qui palam Potentatibus adulentur, & jurisdictioni ecclesiasticae sint insensivi) protinus consulunt, & suadent Principibus, & Magistratibus saecularibus, ut opinione illâ liberè utantur. Hinc tantam, tamque frequentem in dies videmus, magisque & magis experimur diminutionem, & neglectum iurium, privilegiorumque Ec-
S f f f f

clesiæ, tam modicum Apostolicæ Sedis respectum, tantum contemptum Censurarum, ob nonnullorum opiniones, à Novitiis existimatas probabiles.

CAPUT LXXII.

Decima-nona ratio: quia doctrina illa intolerandam tribuit securitatem 1.º in horis recitandis. 2.º intolerandam licentiam in opinionibus pro libitu practicè variandis, sicut & 3.º in defendendis contra Judices criminosis. Et 4.º in auctorizandis opinionibus scandalosis.

827 **P**robatum 1.º pars ex Caramuele, acerrimo Probabilissimi Vindice, quem ideò magnum Caramuelem, Facemque ingeniorum, Probabilistæ vocant, cujus & opiniones invictas, imò invincibiles, seu inexpugnabiles dicere non erubuit Franciscus Verde in libro quem pro Caramuele contra Borgiam Placentinum Episcopum scripsit. Caramuel itaque in epistola ad Dianam Theologiae fundam. præfixa, non solùm milites, sed & virgines appellat sectatores molliorum opinionum probabilium, v. g. illius, quæ internam attentionem non requirit in recitando divino Officio. Possunt enim ita horis, aut aliis etiam Ecclesiæ præceptis satisfacere, ut ne in levem quidem culpam labantur. Prolatio enim, & quæcumque alia exterior operatio, est facillima; & humane... leges Ecclesiasticæ... non præcipiunt internas. Porro conscientia, quæ sine veniali operata est, virgo est, & fortissima miles, quæ vinci non timet, nam invita non potest. Sic sentimus, & quia hac nos conducti Regularis hic Agnus (Diana) dum philosophamur generosè & clementer (verius dixisset, molliter) sequimur Agnum quocumque iteri. Certi enim sumus tanto illius dogmata Theologorum firmari numero, ut quærent, an hoc aut illud liceat, sufficiat respondere, Diana dixit. Et ejusdem Theol. fundam. pag. 134. Solent aliqui angere scrupulis, solent etiam præcipere viam tutiorem in materia probabilis. At ipsi videbantur mihi non percellere probabilistatus essentiam. Et ideò in Commentario meo in Reg. D. Benedicti disp. 6. de opin. prob. n. 58. & 61. duas Theses posui. Prima erat: Omnes opiniones probabiles sunt per se æquè tutæ & securæ. Secunda: Benigniores, etsi aliquando sint minus probabiles, per accidens sunt semper utiliores & securiores... Primum sic probò: Illa opinio est tuta & securæ in conscientia, quæ, si juxta illam exactè opereris, te liberabit à mortali & veniali. At hoc æquè præstabit quæcumque probabilis opinio. Ergo quæcumque est æquè tuta & securæ. Secundum sic: Inter duas opiniones, alia æquè tuta & securæ, si exactè opereris, illa tutior & securior dicenda adhuc erit, juxta quam certius præcavere poteris, te operaturum exactè. At qui hoc habent sententia benigniores. Cognita enim fragilitas, nos in suspensionem, ac diffiden-

tiam nescio quam inducit, cum proponuntur res arduæ & difficiles; quæ abest, aut cessat, cum proponuntur faciles. Rem exemplo dilucido. Debeo legere Officium divinum: & quia due dantur opiniones probabiles; altera quæ internam attentionem requirit; altera quæ non requirit. Tameñ sit verior & certior hæc posterior (quàm hoc à veritate alienum sit, suo loco videbitur) ponamus, uberioris doctrinæ gratiâ, internam attentionem probabilius requiri. Sed quàm tunc opinionem habebò? Tutiozem, ait, Acquiesco. At interrogo, utra sit tutior... Utraque est æquè tuta. Et quidem, si attentionem internam habuerò, seu priorem, seu posteriorem sequar, non peccabo. Sed quis me securum & tutum reddet de attentione? quis spondebit mihi, me sine distractione horas canonicas recitaturum? Ergo prævideo periculum, non ortum ab opinione severiore, sed à propria fragilitate; periculum tamen, quod severiorem opinionem comitatur, & adesse benigniori non potest. Ergo benignior, etsi supponatur esse minus probabilis, est securior & tutior. Quod confirmat exemplo duorum consentium, quorum unus sequens opinionem de necessitate internæ attentionis, in recitandis horis, se de distractionibus accusat; alter, contrariam sequens opinionem, de iis non se accusat. Et quoad hoc exemplificans in seipso: Dico (inquit) me totà hebdomada; toto mense, toto anno, &c. legisse sine culpa veniali; & me in distractionibus, etiam voluntariis, non peccavisse venialiter, tam certò scio, ut possim juramento firmare. An non miraberis? ... omnino. Sed unde ego hanc immunitatem obtinui? Respondèbo: homo sum temetipso fragilior, prædus acris & igneo ingenio. Uno momento calas verso; altero ad subterranea transco. Nulla in oratorio movetur musca, quæ mihi non sit impedimento. Attendere lectioni desidero, & quàm possim, atendo; sed distractiones non evito; involuntarias millies, interdum etiam voluntarias. Et nihilominus nullo crucior scrupulo, nullo dabo angore, quia prudenter suppono, me ad attentionem internam non teneri. Eam habere, bonum esse, & eâ carere, ne quidem esse levem culpam. Me ad lectionem tantum, & attentionem externam obligari. Me legisse totum quod Rubrica jubent, certò scio; & ita certò, ut possim jurare. Ergo me ne venialiter quidem peccavisse in hac materia certò scio, & ITA CERTO, UT POSSIM JURARE. Hæbeo igitur immunitatem, securitatem, & tranquillitatem, quibus carere, & quas habere poteris, cum vulueris. Est enim tibi liberum, deserere opinionem probabilem quam habes, & contrariam opinionem amplecti. Hæc certa sunt, ait ille. Imò certò falsa, aio ego. Aded enim aliena sunt à communi sensu piorum omnium, aded doctrina illa devotis animabus est offendiculo, ut eam retulisse, refutasse sit.

Probatum 2.º pars ex eodem Caramuele ibidem pag. 143. ubi sequentes propositiones tamquam probabiliter certas assumit. Prima: